

Maj Maaneder s. A. med 333 Kr. 33 Ø., som Vederlag for de af ham i den Tid holdte Forelæsninger.

Dr. Petersen, der samtidig hermed frattraadte sine tidligere Funktioner, ansattes tillige som Assistent ved den botaniske Have med Forpligtelse til at føre Tilsyn med Havens og Drivhusenes Planter og til at kontrollere den videnskabelige Side af Frøhøsten og Frøombytningen mod et aarligt Honorar af 1000 Kr. at afholde af det paa den botaniske Haves Budget (Universitetets Konto 3 b) som midlertidig Udgift til videnskabelig Assistance budgetterede Beløb af 1400 Kr.

2. Cand. mag. L. Kolderup-Rosenvinge ansattes som Bibliothekar og Museumsassistent med et aarligt Honorar af 1272 Kr., der afholdtes af Universitetets Konto 1 c.

3. Der oprettedes en Plads som Assistent ved Samlingen af Spiritussager og tørre Sager, som lønnedes med 400 Kr. aarlig af det oven for nævnte Beløb af 1400 Kr. til videnskabelig Assistance. Denne Assistentplads besattes med Cand. pharm. S. M. Rützou.

4. Det som fast Udgift for den botaniske Have disponible Beløb 600 Kr., der var bevilget til Medhjælp til Arbejder i Museets Samlinger, stilledes til Disposition for Direktøren, ogsaa til Medhjælp til videnskabeligt Arbejde i Haven, og saaledes at Beløbet med Ministeriets Approbation kunde anvendes til Vederlag for saadanne Bestillingsmænd, hvis aarlige Indtægt var fastsat af Ministeriet.

5. Det overdroges Cand. mag. V. A. Poulsen at assistere Professoren i Botanik ved Undervisningen i Planteanatomi og Vejledningen af de lægevidenskabelige studerende, navnlig ved at fremvise anatomiske Præparater, holde Studiesamlingen i Orden og komplet Stand samt være der til Stede paa de Tider, da de studerende have Adgang, mod et aarligt Honorar af 800 Kr., at udrede af de for den botaniske Have budgetterede midlertidige Udgifter.

6. For den forløbne Del af Finansaaret 1886—87 stilledes til Disposition for den botaniske Haves Direktør et Beløb lig $\frac{2}{12}$ af det for Fremtiden uanvendelige Beløb 400 Kr., der var bevilget til Vederlag for Assistance ved Undervisningen i Planteanatomi, altsaa 66 Kr. 66 Ø.

7. Det for April og Maj uanvendte Honorarbeløb for Docent Samsø Lund som Assistent ved Haven stilledes til Disposition for Direktøren med $\frac{2}{12}$ af 1000 Kr., altsaa 166 Kr. 66 Ø., til Godtgørelse for den midlertidige Besørgelse af de med den nævnte Assistentplads forbundne Forretninger.

— Ved kgl. Resolution 19. Marts 1886 blev det bifaldet, at det maatte overdrages Prof., Dr. phil. J. M. C. Lange at assistere Professor botanices ved Universitetet ved videnskabelige Arbejder i den botaniske Have, imod at der for et Aar fra 1. September s. A. at regne tillagdes ham et Honorar af 500 Kr. af den paa Universitetets Budget til videnskabelige Formaals Fremme opførte Sum.

III. Forelæsninger, Øvelser og Examina.

1. Bestemmelser, vedrørende alle eller flere Fakulteter.

Fra Prof. Dr. phil. Thiele modtog Konsistorium under 18. Januar 1886 et Forslag til en Reform af Universitetets Embedsexaminer gaaende ud paa:

1. At indføre og sikre Ensartethed mellem de forskjellige Embedsexaminers Karaktersystemer og at forbedre Reglerne for Specialkarakterers Beregning ved de enkelte Censorers Karakterer for de til hvert Fag hørende Prøver.

2. For Universitetets Vedkommende at afskaffe alle andre Hovedkarakterer end Dommen om bestaaet eller ikke, saaledes at det overlodes til de embedsbesættende Myndigheder efter selvvalgte Regler at udlede deres Dom af de i Examinensbeviserne angivne Specialkarakterer.

3. At tillade, at alle Embedsexaminer kunde tages partielt, men saaledes, at partielle Examinere ikke kvalificere til Statens Embeder, med mindre to eller flere partielle Examinere under visse Betingelser sammensættes til fuldstændig eller kombineret Embedsexamen.

Til Oplysning om Forslagets Enkeltheder henviste han til det medfulgte, af ham affattede Skrift »Om Universitetets Embedsexaminer«, idet han bemærkede, at han ved Affattelsen af det deri indeholdte, i 6 Paragrafer formulerede, Forslag kun havde haft Forslagets foreløbige Behandling for Øje.

Det af Prof. Thiele indsendte Skrift optages her i dets Helhed:

»Jeg vil bede Konsistorium og mine ærede Kolleger overveje, om der ikke er Grund til at foretage nogle Forandringer i de Karaktersystemer, som anvendes ved Universitetets Examinere; navnlig om der ikke bør søges tilvejebragt fælles Betegnelser for Karaktererne og saa vidt muligt faste Bestemmelser om, hvad hvert Karakternavn skal betyde, om man ikke bør opgive at give Hovedkarakterer som Udtryk for hele Examinens Udfald, og endelig, om der ikke burde indføres, hvad jeg vil kalde, partielle og kombinerede Examinere.

Der bruges jo for Tiden to Rækker Karakternavne Side om Side ved Universitetet, den latinske Laud-Række og den danske Godt-Række, og disse Rækker have forskjellige Antal af Led, saa at det allerede af den Grund er indlysende, at man ikke ligefrem kan nøjes med en Oversættelse, naar man ønsker at sammenligne Karakterer. Men dertil kommer den endnu langt væsentligere Hindring, at der, saa vidt mig bekjendt, ganske savnes Forskrifter for Karakterernes rette Betydning. Det er da sikkert, at baade samme Dom bliver udtrykt med forskjellige Ord, og forskjellige Domme med samme Ord, og det ikke blot i de forskjellige Fakulteter, men utvivlsomt ogsaa af Censorer ved en og samme Examen.

Selvfølgelig er det umuligt objektivt at fastsætte, hvilken Præstation der skal svare til den enkelte Karakter. Men paa den anden Side have Karaktererne aabenbart Tals Egenskaber, og ved en ganske simpel Hensynstagen til Reglerne for Tallenes Brug maa det kunne opnaas, at Karakterdommene dog faa formel Ensartethed, saaledes, at Karakteren kommer til utvetydigt, skjønt ikke fejlfrit, at angive, hvorledes Censor efter sit subjektive Indtryk bedømmer Præstationen i Forhold til, hvad han maa fordrø og kan vente ved Prøven.

Ved Examinere, hvor der ikke gives Karakterer, er det tilstrækkeligt, at Censor danner sig en Forestilling om, hvor Grænsen mellem antageligt og uantageligt ligger. Men saa vist som der ved benævnte Tal i Almindelighed vilkaarligt maa fastslaas, baade hvad 0 og hvad 1 skal betyde, er det over for Karaktergivning nødvendigt, at Censor har dannet sig og fastholder til Sammenligning to Forestillinger, nemlig baade om, hvad der er den ringeste, og hvad der er den bedste Præstation, han kan vente at møde ved den paagjældende Examen. Som allerførste

Betingelse for den Ensartethed, som formentlig bør tilvejebringes, burde det vel derfor vedtages, at enhver Censor bør bruge de samme Karakternavne for at udtrykke, at han skjønner en Præstation at staa lige med de nævnte. Men for saa vidt jeg paa anden Haand ved Samtaler har kunnet erfare, er den nu værende Praxis usikker paa dette Punkt. I Regelen ville vist nok Censorerne, hvor de latinske Karakterer bruges, anse en Præstation, som netop var som den bedste, der kunde ventes, for at staa paa Grænsen mellem Laud. og Præceteris eller Egregie, og den, der netop svarede til det ringeste tilladelige, for at svæve mellem Non og Nul. Hvor derimod ved Universitetet eller andetsteds de danske Karakterer bruges, synes Regelen (men ikke uden Undtagelse) at være, at »ug« typisk betegner, at Maximumsforventningen netop er opfyldt, »slet« at Præstationen er lig Minimum. Naturligvis er det væsentligst en Smagssag, om man vil betegne Censors Maximums- og Minimumsforventning med et særligt Karakternavn som »ug« og »slet«, saaledes at »ug« altsaa bruges baade for Præstationer, der ere lidt ringere eller bedre end Maximumsforventningen, eller om man vil lade hine Forventninger danne Skjel hver mellem to konsekutive Led i Karakterrækken. Men efter Analogier fra, hvad man ellers anvender for at udtrykke Maalinger i Tal, foretrækker jeg den først nævnte Fremgangsmaade. Og da jeg ogsaa foretrækker de danske for de latinske Benævnelser, især fordi hine nu anvendes og altid ville forstaas i videre Kredse, skal jeg foreslaa at vedtage:

§ 1. Ved alle Universitetets Examinere skal fremtidig Karakteren »Udmærket godt« typisk bruges til Betegnelse for en Præstation, som svarer til det bedste, Censor har kunnet vente; »slet« derimod betegner typisk, at Præstationen har været som det ringeste, Censor har kunnet vente.

Hvor mange og hvilke Mellemkarakterer der bør indskydes mellem ug og slet, maa afgjøres efter den Grad af Nøjagtighed, hvormed det ved Prøven vil være muligt at udfinde Kandidatens virkelige Dygtighed. For Simpelteds Skyld er det nødvendigt at nøjes med et lille Antal Karakterer, og Censor kan jo ikke præterere nogen ubegrænset Nøjagtighed i sin Dom, men maa i Erkjendelse af, at mange Tilfældigheder kunne have paavirket den, afrunde Karakteren. Men for afrundede Iagttagelser er det en almenyldig Lov, at Spillerummet mellem de yderste Tilfælde, der sammenfattes under samme Betegnelse, altid bør tages afgjort mindre end Middelfejlen, som Iagttagelsen efter sin Natur er behæftet med. Tænke vi os nu Forskjellen mellem Slet og Ug delt i 10 lige store Dele, svarende til en Række.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Slet	Mdl.?	Mdl.	Tg.?	Tg.	G.?	G.	Mg.?	Mg.	Ug.?	Ug.,

saa antager jeg det for afgjort, at Middelfejlen selv ved en omhyggelig Prøvelse af øvede Censorer ikke vil kunne blive mindre end en Enhed i denne Række, saa at der ikke vil være nogen Grund til at vælge et endnu større Antal Karakterer; thi, hvor meget man end ved Censorernes Antal og ved at mangfoldiggjøre Spørgsmaalene til Kandidaten kan formindske den Del af Middelfejlen, som afhænger af Censors Fejl og Kandidatens Held, saa vedbliver Virkningen af Kandidatens mere eller mindre abnorme Tilstand under Examen at virke og kan vist nok i og for sig frembringe en Middelfejl, som ikke tør ansættes meget lavere end en Enhed

i denne Række: den, som normalt burde have g., vil ikke sjældent af Frygt kunne bringes ned til g.? eller ved Excitation kunne opnaa mg.?

Mere tvivlsomt forekommer det mig derimod at være, om man kan anse 2 Enheder for en sikker højere Grændse for hele Middelfejlen paa en Examinations Udfald. Men skjønt jeg gjerne tror, at Examiner kunne udføres paa en saa uheldig Maade, og Usikkerheden blive saa stor, at den, der har fortjent g., hyppigt fik bedre end mg. eller ringere end tg., saa tror jeg dog ikke, at dette gjælder om Universitetets Embedsexaminer. Spørgsmaalet herom lader sig i øvrigt uden stor Vanskelighed afgjøre ved Forsøg. Frivillig Omexamination af i alt en 20—30 Kandidater, fordelte paa de forskjellige Examiner, vilde kunne give et tilstrækkelig sikkert Svar.

Foreløbig gaar jeg da ud fra, at Middelfejlen paa det enkelte Examinationsresultat ikke kan siges at være større end Forskjellen mellem g. og mg. Men deraf følger saa efter den oven nævnte Regel, at jeg maa anse det for meget urigtigt at begrænse Mellemkarakterernes Antal til 4 (mg., g., tg., mdl.) eller endog til 3 (laud, haud, non), saaledes som nu sker. Derved forøger man vilkaarlig Usikkerheden i Examens Udfald og gjør Prøven til et mindre værdifuldt Hjælpemiddel for de Myndigheder, som i Henhold til den skulle foretage Embedsbesættelse, foruden at man gjør Uret imod mange Kandidater, idet man aabenbart begunstiger dem, der erholde «daarlige» Laud'er, Haud'er osv., paa deres Bekostning, som faa «gode» Karakterer af samme Navn.

For at kunne definere Mellemkaraktererne paa simpleste Maade, maa man tænke sig dem fordelte ligelig imellem Ug. og Slet, altsaa slaa deres Orden fast, og vedtage, at Forskjellen mellem to paa hinanden følgende Karakterer overalt skal svare til samme Forhold i Censors Opfattelse af Præstationens Godhed. Det bør f. Ex. forekomme Censor, at den Præstation, som skal have mg., er lige saa meget bedre end en Præstation til g. som denne er bedre end en til tg. Uden saadan ligelig Fordelingsregel for Mellemkaraktererne maa det nemlig blive yderst vanskeligt, praktisk umuligt, at tilvejebringe en nogenlunde korrekt Karaktergivning, og især udsætter man sig for, at Karakterens Betydning umærkelig kan forandres med Tiden. Der er saaledes meget, som tyder paa, at Betydningen af de latinske Karakterer oprindelig overalt har været saaledes at forstaa, at den typiske Præ-ceteris-Præstation skulde synes lige saa meget bedre end den typiske Laud.-Præstation som Laud. syntes bedre end Haud., Haud. bedre end Non, og Non bedre end Nul. Men i to Fakulteter er jo Haud.-Karakteren blevet delt. Det kan ikke antages, at man herved har villet forandre noget hverken i Laud.'ets eller Non'ets Begrænsning, men blot, at man over for de hyppige og kritiske Haud.'er har villet gjøre Maalestokken finere. Saaledes skulde da Grænse-skjellet mellem Haud. I og Haud. II nu indtage den Plads i oven nævnte Række, som oprindelig tilkom det typiske Haud.; og Forskjellen mellem et typisk Haud. I og et typisk Haud. II skulde derefter synes at være to Trediedele af Forskjellen mellem typisk Laud. og typisk Haud. I, medens Grænsen mellem Laud. og Haud. I skal synes Censor at ligge dobbelt saa langt fra det typiske Laud. som fra typisk Haud. I. Efter Omstændighederne maa det da vel være tilladt at tvivle om, at saa udviklede Regler kunne holde sig i Praxis, og at formode, at de to Haud.'er hver til sin Side have bredet sig og trængt sig ind, det ene paa Laud.'ets,

det andet paa Non'ets rette Omraade. I alt Fald maa denne Afgivelse fra Karakterrækkens Ligelighed have forøget Vanskelighederne ved at træffe de rette Afgjørelser i mangfoldige tvivlsomme Tilfælde.

Denne Haud'ets Deling er for mig en Grund mere til at foretrække den danske Karakterrække for den latinske, og mit Forslag skal altsaa være, at:

§ 2. Der indskydes 9 Mellemkarakterer ug.?, mg., mg.?, g., g.?, tg., tg.?, mdl., mdl.?, imellem ug. og Slet i nævnte nedad gaaende Rækkefølge, saaledes at Forskjellen mellem hvilke som helst to til hinanden grænsende Karakterer, bør betegne en lige stor Forskjel i det Indtryk, de tilsvarende Præstationer gjøre paa Censor.

Skjønt følgende Par Bemærkninger nærmest forekomme mig overflødige, skal jeg dog ikke tilbageholde dem, da de kunne forebygge Misforstaaelse.

Det vilde unægtelig være ulideligt, om Censor for hver enkelt Karakter skulde afstemme den imod ug. og Slet umiddelbart efter Regelen om lige stor Indtryksforskjel. Enhver blot nogenlunde øvet Censor vil kjende de enkelte Karakterer saa umiddelbart, at det ikke kunde falde ham ind at ræsonnere sig til sin Karaktergiver. Men medens jeg ingenlunde vil gjøre nogen Forandring heri, maa jeg dog mene, at en bestemt Fastsættelse af oven nævnte Regel ikke blot er nødvendig af Hensyn til den begyndende Censor, men at det Tilfælde let kan indtræde, at en Censor griber sig selv i at have udviklet sin Praxis saaledes, at han maa erkjende, at han gjør større Forskjel f. Ex. mellem mg. og g. end mellem g. og tg.; i slige Tilfælde vil han da af Regelen opfordres til at forandre sin Praxis for at bringe den i Overensstemmelse med Ligestorheds-Fordringen.

Skjønt Spørgsmaalet om Mellemkarakterernes Antal efter min Opfattelse helt og holdent maa afgjøres efter Hensynet til Retfærdighed, og altsaa saa mange Mellemkarakterer maa tages i Brug, som der behøves, for at betegne enhver for Censor kjendelig Nuance i Præstationens Godhed, saa kunde jeg dog tænke mig en Indvending hentet fra, at det blev besværligt for Censor at arbeide med det større Antal af Mellemkarakterer. Men jeg tror bestemt at turde benægte, at det er vanskeligere at anvende det forestaaende Karaktersystem end et saadant, hvori de med (?) betegnede Karakterer ere udeladte. Der forlanges jo ikke nogen større Agtpaagivenhed af Censor, — jeg gaar jo ud fra som bevisligt, at man med den nu værende Examensgang spilder Nøjagtighed ved kun at bruge « hele » Karakterer, — og vel er det klart, at man dobbelt saa ofte med (?) vil møde tvivlsomme Tilfælde, men til Gjengjæld bliver Spændingen da i tilsvarende Grad mindre trykkende for Censor. Valget mellem et g. og et mg. kan være meget byrdefuldt for den samvittighedsfulde Censor, mellem mg.? og g. vil og kan enhver tage sig Valget langt lettere.

Hvad Karakterernes Sammentælling og Hovedkarakterernes Beregning angaar, saa følges der temmelig forskellige Regler ved de forskellige Examinere; en Sammenligning turde have Interesse. Den vanskeliggjøres vel noget derved, at Reglerne for den theologiske Embedsexamen ikke som de øvrige forudsætte, at hver Karakter har sin bestemte Talværdi, men ere givne i en Form af Minimums- og Maximums-Kombinationer for hver Hovedkarakter. For dog i alt Fald tilnærmel-

sesvis at kunne gennemføre Sammenligningen, skal jeg angive, at man ved at regne theologisk Embedsexamens

Laudabilis et quidem egregie for	0
Laudabilis	— 1
Haud. primi	— 7
Haud. secundi	— 12
Non contemnendus	— 50
og Nul	— 156,

ved at regne Karaktererne tredobbelt for nye Testamentes Exegese og for Dogmatik og dobbelt for de tre andre Fag og ved at sætte Grænsen

imellem Egregie og Laud.	ved	— 5
— Laud. og Haud. I	—	— 41
— Haud. I og Haud. II	—	— 96
— Haud. II og Non	—	— 300
samt den absolute Minimumsgrænse	—	— 438,

opnaar en ret god Overensstemmelse med det i Retsreglerne § 204 givne. Større Afvigelser forekomme kun paa to Punkter, hvor disse Regler overhovedet synes at være inkonsekvente; og lignende Inkonsekvenser haves ogsaa ved andre Examinere.

Gaar man ud fra, at Karakterernes Værdier i et System med Trin, der efter Censors Indtryk ligge lige langt fra hinanden, skulle være saadanne, at et bestemt Antal, *a*, nærmest bedre Karakter udfordres til at hæve et andet bestemt Antal, *b*, nærmest lavere Karakter til Lighed med $a+b$ af de mellem liggende Karakterer, og antages, at Egregie = $ug.+$ og Nul = Slet? staa som Betegnelse for, hvad der til begge Sider overgaar Censors Forventning, kan oven staaende Resultat fortolkes saaledes, som om det ved denne Examen kun skulde være til-
ladt at give Karaktererne

$ug.?$	=	Laud.
$g.?$	=	Haud. I
$tg.?$	=	Haud. II
$mdl.?$	=	Non

foruden de nævnte Grænsebetegnelser. Og Afvigelser fra lige stor Dygtighed i alle Fagene straffes lige saa strængt, som om der i den ækvidistante Karakterrække udkrævedes 5 *mg*'er for at hæve 2 *tg*'er til Lighed med 7 *g*'er. Derhos er Grænserne imellem de forskellige Hovedkarakterer sat, som om *ug.* var Skjellet mellem Egregie og Laud.

$mg?$	imellem	Laud. og Haud. I
$g.?$	—	Haud. I og Haud. II
$tg.?$	—	Haud. II og Non.
$og mdl.$	var Grænsen for overhovedet at bestaa.	

I Sammenligning med Universitetets andre Examinere er denne ikke blot den, som i højeste Grad gjør det vanskeligt for Censorerne at sætte Grænsen retfærdig mellem de enkelte Karakterer, men ogsaa den, som med størst Haardhed tvinger Kandidaterne til at skjænke alle Fag lige Omhu, og den, der fremfor nogen anden begunstiger jævn Middelmådighed over for den ensidige Dygtighed. Jeg kan ikke frigjøre mig for Frygt for, at Systemets Strænghed over for en uhel-

dig Præstation i enkelt Fag her maa friste Censorerne til at kompensere en ringere Præstation med en bedre i et andet Fag, og de Skrupler, som saadan Fremgangsmaade nødvendigvis maa fremkalde, maa formentlig tale stærkt til Fordeel for en Reform af denne Examens Karaktersystem.

Ved den fuldstændige juridiske Embedsexamen saa vel som ved den statsvidenskabelige Examen ere i Principet Karakterernes Værdier angivne med Tallene

8 = Laudabilis et quidem egregie

7 = Laudabilis

5 = Haud illaudabilis

1 = Non contemnendus

— 7 = Nul;

saaledes, at ved Hovedkarakterens Beregning ved Sammentælling Minimumspointerne ere 114, 93, 63 og 27, altsaa, da der ved begge Examiner haves Antal, der svare til 15 enkelte Karakterer, gennemsnitlig

7.6 = Minimum for Egregie

6.2 = — — — Laud.

4.2 = — — — Haud.

1.8 = — — — Non.

Til denne Hovedregel knytter der sig dog visse Undtagelser, nemlig at ved juridisk Examen Nul i et Hovedfag medfører Rejektion, ved statsvidenskabelig Examen have 2 Nuller eller 3 i Bifag samme Virkning, medens tillige Nul i et Hovedfag eller to Bifag udelukker fra Haud., et hvilket som helst Nul fra Laud., og et hvilket som helst Haud. endog fra Egregie.

Afset fra disse Undtagelser er Karakterrækken aabenbart jævnt graderet og saaledes ordnet, at 2 nærmest bedre Specialkarakterer hæve 1 nærmest ringere af disse Karakterer til Lighed med 3 af de mellem faldende. Det er derfor let at oversætte Karakterbetegnelserne til Karakterer af den foreslaaede 10delte Række. Sættes Egregie = ug., Nul = Slet?, haves

Laud. = mg. (eller ug.?)

Haud. = g.?

Non. = mdl. (eller mdl.?)

og Grænserne for Hovedkaraktererne ligge saaledes

mellem Egregie og Laud. ved ug.

— Laud. - Haud. — mg.?

— Haud. - Non — tg.

— Non - Rejekt — mdl.,

og ved Indførelse af den 10delte Række maatte man, hvis man her vilde bevare Overensstemmelse med det nu gjældende, sætte Specialkarakterernes Værdier saaledes, at f. Ex. 3 mg. omtrent hævede 2 tg. til Lighed med 5 g.

Den lægevidenskabelige Embedsexamen har vel i Principet bestemte Talværdier for Karaktererne, nemlig

16 = Laudabilis præ ceteris

13 = Laudabilis

8 = Haud. ill. primi gradus

5 = Haud. ill. secundi gradus

—11 = Non contemnendus
 —22 = Nul;
 og Minimumsgrænserne for Hovedkaraktererne ere
 14·5 for Præceteris
 10·5 — Laud.
 6·5 — Haud. I
 2·5 — Haud. II
 1 — Non,

men der findes en Række Undtagelsesbestemmelser, nemlig, at et Haud. I afskærer fra Præceteris, en ringere Karakter end fuldt Haud. II i et klinisk Fag afskærer fra Laud., og et tilsvarende Non fra Haud. I, derimod har Nul ikke nogen særlig Undtagelsesvirkning ved denne Examen. Karakterskalaen er aabenbart ikke jævn. Identifierer man ug. med Grænsen mellem Laud. og Præceteris, g. med Grænsen mellem Haud.erne, og Slet med Grænsen mellem Nul og Non, i Analogi med vore Antagelser om de tidligere nævnte Examinere, da er

Præceteris = ug.+
 Laud. = mg.
 Haud. I = mellem g. og g?
 Haud. II = mellem g.? og tg.
 Non = mdl?
 Nul = Slet?

og Grænserne for Hovedkarakteren ligge
 mellem Præceteris og Laud. ved ug.?
 — Laud. - Haud. I — mg? (g.)
 — Haud. I - Haud. II — g?
 — Haud. II - Non — tg. (tg?)
 — Non - Rejekt — tg.?

At det absolute Minimum her ligger forholdsvis højt, stemmer med, at et Antal Nuller ikke i og for sig bevirker Rejektion.

Ved Anvendelse af den 10delte Række, kunde man ligesom ved den juridiske og den statsvidenskabelige Examen bevare Examens nu værende Strænghedsgrad over for enkelte Fags Forsømmelse ved at lade 3 mg. hæve 2 tg op i Lighed med 5 g., osfr.

Om den nu snart bortfaldende filologisk-historisk Skoleembedsexamen er det nok at sige, at dens Karaktersystem i høj Grad ligner det, der gjælder ved juridisk og statsvidenskabelig Examen, og Forskjellen er især, at der gives Mellemkarakterer, dog kun som Specialkarakterer, at Minimum for Hovedkarakteren Haud er sat lidt lavere, for Non lidt højere, og at et hvilket som helst Nul medfører Rejektion.

De nye Skoleembedsexamener have en jævnt fremskridende Karakterrække, som afviger fra de øvrige, ikke blot ved danske Navne for Specialkarakteren (i alt Fald sideordnede med latinske), men ved Tilføjelse af et selvstændigt Led i Rækken, saaledes at den kun afviger fra den her foreslaede ved at mangle de med ? betegnede Mellemkarakterer. Der tillægges Karakteren Slet den Undtagelsesvirkning, at to slige Karakterer i samme Fags skriftlige og mundtlige Del bevirke Rejektion. Ellers har Karaktererne Talværdierne:

ug.	=	8	=	Laudabilis præ ceteris
mg.	=	7	=	Laudabilis
g.	=	5	=	Haud. illaudabilis
tg.	=	1	=	Non contemnendus
mdl.	=	—7	=	Vix non contemnendus
Slet	=	—23	=	Nul.

Og Hovedkarakterernes Minimumsværdier ere

7·5 for Laudabilis et quidem egregie

6 — Laudabilis

3·5 — Haud.

For overhovedet at bestaa kræves denne Gjennemsnitsværdi 3·5 ikke blot for hele Prøven, men (skjønt Ordene herom i Retsreglernes § 303 ikke ere aldeles klare), at hverken den skriftlige eller den mundtlige Prøve for sig maa falde under denne Gjennemsnitsværdi.

Da der her som overalt savnes udtrykkelig Bestemmelse af, hvilke Indtryk Karaktererne skulle betegne, og Antydningerne, der kunde søges i de danske Navne og i Slettets Undtagelsesstilling, ere tvivlsomme med Hensyn til, om ug. og slet her skal betegne det bedste og værste ventede Indtryk eller, hvad der er fortrinligt eller daarligt ud over Forventning, og da Praxis heller ikke har kunnet afgjøre dette, saa tillader jeg mig at antage, at Forudsætningen er den samme som i mit Forslag, og at altsaa Karaktererne her skulde beholde deres Navne, og Grænserne for Karaktererne sættes henholdsvis ved

ug.? mg.? og g.?,

dersom man efter Vedtagelse af mit Forslag maatte ville bevare det ejendommelige i Skoleembedsexamens Karaktersystem. Under samme Forudsætning skulde altsaa vedblivende 2 mg. + 1 tg. = 3 g.

Hvis derimod Skoleembedsexamens ug. og slet skulde opfattes som ug.+ og slet? i vort System, vilde ved dettes Vedtagelse Karakterernes Værdier være at ændre saaledes, at paa det nærmeste 7 mg. + 4 tg. = 11 g. osv.

Førend vi sammenstille de vigtigere af disse Resultater til Sammenligning af Forholdene ved de forskjellige Examinere, maa det udtrykkelig fremhæves, at jeg jo her næsten udelukkende har holdt mig til, hvad der er den skrevne Lov for Examenskarakteren, og at jeg ikke har kunnet tage Hensyn til de Afvigelser, som Praxis kan have medført. Det vil imidlertid være meget vanskeligt, om ikke umuligt, at faa paalidelig Oplysning om saadanne Afvigelser. I en Henseende er det rimeligt nok, at Praxis kan have bevirket betydelige Forandringer, nemlig hvor Karakterernes Værdier ikke danne nogen jævn Række (Theologer og Medicinere); der kan nemlig Praxis let have bevirket en Udjævning. Naar saaledes det medicinske Haud. II har en Værdi, der nærmer sig stærkt til Haud. I's, men fjærner sig betydeligt fra Non'et, saa er det dog ikke at vente, at Censorernes Praxis har modstaaet Fristelsen til at opfatte dette Haud. II som en selvstændig Karakter og anvende det ved Indtryk, som nærme sig til at ligge midt imellem Indtrykkene fra Præstationer til Haud. I og til Non. I saa Fald begaas der en Uretfærdighed til Fordel for hver Kandidat, som faar denne Karakter, og forholder det sig saa, skulde dette Haud. II ikke være stillet paa Grænsen af vort g.? og tg., men snarere ved tg.?. Paa denne Slags Uregelmæssigheder kan der derfor

ikke lægges stor Vægt, undtagen for at anbefale deres Fjernelse ved Indførelse af jævnt varierende Karakterværdier, der ikke medføre saadan Fare for Uretfærdighed.

For øvrigt er det ogsaa muligt, at Praxis ved en eller anden Examen har givet samtlige og især de middelgode Karakterer en anden Betydning end den, der indiceres ved dens Talværdier, i saa Fald vil vor Parallellisering af det typiske Haud, eller af Grænsen mellem Haud, I og Haud, II med vort g? være uholdbar, samtidigt med, at de Forhold, hvori de bedre Karakterer hæver de ringere, da maatte forandres. En saadan Afvigelse, der var fælles for alle Examinerne, vilde dog ikke paavirke andet i vor Sammenligning end Navnene paa Karaktererne, og det er ikke meget rimeligt, at nogen enkelt Examen i denne Henseende kan afvige betydeligt fra de andre; det vilde have bragt den paagjældende Examen i Ry for at være særlig let eller svær at bestaa til Laudabilis. Men Hensyn til den Usikkerhed, som unægtelig her er til Stede, har bevæget mig til ikke at meddele mine Regningsresultater med fuld Skarphed og at afrunde de Angivelser, som oven for ere meddelte, og som jeg nu skal gjentage til Sammenligning af Forholdet ved de enkelte Examinere.

	Minimum for Laud.	Minimum for at bestaa.
Theologisk E.	mg.?	mdl.
Jur. & Stv. E.	mg.?	mdl.
Medicinsk E.	mg.?	tg?
Skoleembeds E.	mg.?	g.?

Ved Siden af disse Angivelser, sættes endnu følgende Talforhold, som karakterisere den Strænghed, hvormed Alsidighedsfordringen gjøres gjældende ved de enkelte Examinere, idet de ved Siden af de nævnte skærpene Undtagelsesbestemmelser angive, hvor mange gode Præstationer i andre Fag der forholdsvis tilintetgøres ved en ringere i et enkelt Fag. (Hvor mange mg. der udfordres til at hæve et tg til g.)

Theologisk E.	2 ¹ / ₂ uden skærpene Undtagelsesbestemmelser.
Jur. og Stv. E.	1 ¹ / ₂ med —
Medicinsk E.	1 ¹ / ₂ —
Skoleembeds E.	2 —

Den Omstændighed, at de tre sidst nævnte Examinere have yderligere Beskyttelse mod enkelte Fags Forsømmelse, medens det tilsvarende er taget med i Beregningen ved Tallet for den theologiske Examen, lader sig ikke ligefrem beregne; thi ved Siden af arithmetiske Regler faa saadanne Undtagelsesbestemmelser, som at et hvilket som helst Nul er tilstrækkeligt til Rejektion eller, at et Haud er nok til at forhindre Hovedkarakteren fra at betegnes med Egregie, ganske Præg af, at en Ret til vilkaarlig Straf lægges i det enkelte Fags Censurers Hænder; og kun under Forudsætning af, at saadan Vilkaarlighed meget sjældent udvises, kan jeg skjønne, at Undtagelsesreglerne for juridisk Examen og Skoleembedsexamen kunne opvejes med omtrent ¹/₃ Tillæg til de i Tabellen angivne Tal, medens den har større Virkning ved statsvidenskabelig og lægevidenskabelig Examen, hvor den vel bør sættes lige med et Tillæg af ¹/₄. I det hele er Beskyttelsen stærkest ved theologisk, svagest ved juridisk Embedsexamen. Den nye Skoleembedsexamen er beskyttet i meget høj Grad, og dertil kommer, som vor første Tabel beviser,

at denne Examen desuden i Modsætning til alle de andre Universitetsexaminer lægger an paa helt at udelukke den ringere Middelmaadighed. Jeg nægter ikke, at dette Princip har noget tiltalende ved sig, heller ikke mener jeg, at det skal være Kandidaterne tilladt ganske at forsømme noget Fag. Men at ville hævde begge disse Fordringer paa en Gang er farligt, især naar Midlet er af en saa ufuldkommen Art som Fagkarakterers Sammentælling til Hovedkarakterer efter en skærpet Skala for Karakterernes Talværdier er og nødvendigvis maa være.

Thi Hensigten med Hovedkarakterers Beregning er aabenbart en dobbelt, og de to Hensyn kunne komme i Strid med hinanden. For det første tilsigter man, ved at bygge Hovedkarakteren paa de mange enkelte Erfaringer, at give den en større Nøjagtighed, end de enkelte Karakterer paa Grund af mangfoldige Tilfældigheder kunne have. Men for det andet vil man lette de Afgjørelser, ved hvilke den ene Kandidat skal foretrakkes for den anden, ved at sætte en enkelt Dom i Stedet for den hele Række af Bedømmelser, som Examen har givet.

Inden for en vis Grænse harmonere nu de nævnte to Fordringer med hinanden, nemlig saa længe de Karakterer, der skulle sammentæles, repræsentere indbyrdes uafhængige Gjentakelser af samme Iagttagelse; altsaa først og fremmest ved Sammentælling af Censorers Karakterer, men ogsaa ubetinget ved Karakterer inden for samme Fag, selv om den ene Prøve har været skriftlig, den anden mundtlig; men over for forskellige Fags Specialkarakterer raader denne Harmoni kun, saa længe alle vedkommende ere enige om, kun at tænke sig Fagene som saa nær beslægtede, at et Held i det ene Fag kan gaa lige op imod et Uheld i det andet, Iver i det ene imod Forsømmelse i det andet. I de nævnte Tilfælde vil man samtidig opnaa begge Fordele: at udtrykke et Antal enkelte Domme i en Karakter og at have reduceret Tilfældighedernes Indflydelse paa denne i Henhold til den vel bekendte Lov om Middeltals større Nøjagtighed. Tillige er det her let nok at afgjøre, med hvilke Talværdier Sammentællingen bør foretages. Er Karaktersystemet bygget paa Forudsætningen om lige stor Forskjel i Indtrykket ved, paa hinanden følgende Karakterer i Rækken, da bør Sammentællingen af Censorernes Karakterer ske saaledes, at Talværdierne danne en aritmetisk Række, f. Ex.

ug. = 10, ug.? = 9, mg. = 8, mg.? = 7, g. = 6, g.? = 5, tg. = 4, tg.? = 3, mdl. = 2, mdl.? = 1, Slet = 0. og Summen af Censorernes Karakterer bør divideres med Censorernes Antal. Thi en Afvigelse fra denne Række til den ene eller den anden Side vilde ligefrem betyde, at den Censor, der havde givet den ringeste eller den bedste Karakter, skulde staa mest til troende. Principet om den aritmetiske Rækkes Anvendelse paa dette Omraade synes ogsaa at være almindelig anerkjendt. At Medicinerne — Retsreglernes § 245 — synes at følge en afvigende Regel, tør jeg kun forstaa som en Tilkjendegivelse af, at Karaktererne der ikke af Censorerne skulle opfattes som en Række med lige store Intervaller.

At den samme Regneregul bør anvendes ved Beregning af flere Prøver i samme Fag, følger vel ikke som det foregaaende af selve Definitionen af Karaktererne, men maa bevises ved Erfaring. Antage vi, at en Kandidat, som ved en lang Række Svar i samme Fag hyppigst vilde fortjene mg.?, lige hyppigt vil have svaret til mg. og til g., samt til ug.? og til g.?, kort sagt, at den ved Erfa-

ringen fundne Fejllov for Karakterer i samme Fag er symmetrisk, da bør Sammentællingen ske efter den arithmetiske Række (naturligvis dog saaledes, at den Prøve, der efter Omstændigheder bør anses for mere bevisende, kan blive at regne dobbelt). Men hvis Erfaringen — der kunde uddrages af Skolers Karakterprotokoller — derimod viste en betydelig Afvigelse fra Fejllovens Symmetri, (lad os f. Ex. tænke os, at den, der hyppigst giver Svar til mg.?, lige saa hyppigt falder ned til g.?, som han opnaar rent mg., og ikke sjældent har mdl. at opvise, men aldrig ug.?, eller ug.), da vilde man ved Sammentælling af forskellige Prøver i samme Fag være opfordret til at vælge et andet Karaktersystem end den arithmetiske Række. Under den eksempelvis anførte Hypothese vilde man saaledes burde gjøre større Mellemrum imellem Værdierne for de gode Karakterer, mindre imellem de daarlige Karakterer. Derimod vilde de Karaktersystemer, som for Tiden anvendes til Hovedkarakterers Beregning, være anvendelige inden for et enkelt Fags Grænser, hvis det var sjældent, at Karaktererne afveg i nedad gaaende Retning fra det normale, men hyppigt, at man slumper til at svare endogsaa til ug., naar man dog allerhyppigst kun giver meget middelmaadige Svar. De Undersøgelser, jeg har anstillet angaaende dette Erfaringsspørgsmaal, (en udførligere Undersøgelse er maaske ønskelig), give mig ikke Grund til at tro paa nogen saa betydelig Afvigelse fra Symmetri i Fejllovene, at man paa dette Punkt behøvede at afvige fra den arithmetiske Værdirække for Hovedkaraktererne, og mindst af alt synes en kunstig Forstærkning af de ringere Karakterers Indflydelse at være indiceret. Alligevel er Forholdet for Tiden dette, at medens der for den theologiske Examen (Retsreglernes § 201 og 203) og ligeledes for den juridiske (§ 221) og den statsvidenskabelige (§ 232) Examen skjønnes under et om det samlede Udfald af baade den skriftlige og mundtlige Examens Udfald, en Fremgangsmaade, som, selv hvor ingen Pointsberegning udføres, maa komme til at nærme sig til en Sammentælling efter arithmetisk Række, saa foretages der hverken ved medicinsk Examen eller Skoleembedsexamen nogen anden Sammentælling af Proverne i samme Fag end den for Censorernes Karakterer, men alle Specialkaraktererne anvendes direkte til Beregning af Hovedkaraktererne, og altsaa under Anvendelse af forholdsvise lave Værdier for de ringere Karakterer. Dette er aabenbart urigtigt, men Fejlen bliver langt betænkeligere for Skoleembedsexamen end for den lægevidenskabelige, navnlig fordi Skoleembedsexamen straffer daarlige Specialkarakterer langt mere konsekvent og haardt. Da der ved Skoleembedsexamen gives saa mange, indtil 8 eller 10 Karakterer for Prover i samme eller dog nær beslægtede Fag, kunde der ved Sammentælling efter arithmetisk Række vindes noget væsentligt i Nøjagtighed; men at slige Karakterer ikke sammentælles ligesom de enkelte Censors efter en arithmetisk Række, er en ligefrem Uretfærdighed, en Straf for Examensfeber, naturligvis for saa vidt som Karaktererne virkelig skulle opfattes som givne i samme Fag. At misforstaa en Opgave grundigt, at spille Tiden i Forvirring og maatte give blankt op, eller kjøre sig fast i haabløs Forvirring er noget, som kan hænde endog ret dygtige Kandidater; det skal naturligvis straffes, men langt fra at skærpe Straffen for sligt, burde man hellere betragte det som noget undskyldeligt, naar der iblandt en Række gode Præstationer fandtes enkelte i samme Fag, som tydeligt vidne om, hvilken abnorm Tilstand en Examen kan fremkalde. Virkningen af de Karakterskalaer,

som bruges ved Hovedkarakterernes Beregning, og i høj Grad af den ved Skole-embedsexamen anvendte, er nemlig, at den, naar ikke alle Specialkaraktererne ere ens, (saa at alle Skalaer give samme Resultat, altid medfører en Forringelse af Hovedkarakteren, der stiger stærkt med Forskjellen mellem den bedste og daarligste Karakter. Saa snart derfor de enkelte Karakterers indbyrdes Afvigelser maa betragtes som tilfældige, medfører denne Sammentællingsmaade en systematisk Fejl, en Straf for Uheld.

Ved Siden heraf formindsker Methoden i væsentlig Grad den Virkning af Sammentællingen, at Resultatet bliver paalideligere end de enkelte Karakterer. Kommer et Slet til, at skulle tælles sammen med en Række ug'er i samme Fag, vil Resultatet, bortset fra, om det er retfærdigt eller ikke, bestemt være mindre paalideligt end en enkelt af disse Karakterer.

Jeg foreslaar derfor:

§ 3. Naar der i et Fag kun afholdes en mundtlig Prøve eller en skriftlig og en mundtlig Prøve, afgiver Examinator og hver Censor umiddelbart efter den mundtlige Prøves Afslutning sit Votum efter den i § 1 og 2 definerede Karakterrække, og disse Vota sammentælles saaledes, at man regner

ug. for 10, ug.? for 9,

mg. for 8, mg.? for 7,

g. for 6, g.? for 5,

tg. for 4, tg.? for 3,

mål for 2, mdl? for 1,

og slet for 0;

Værdierne sammenlægges. Summen divideres med de Voterendes Antal og Middeltallet omskrives til den nærmest tilsvarende Karakter, der strax publiceres som Fagets Specialkarakter. (Forudsat et ulige Antal Vota).

Er der til samme Fag eller Faggruppe henlagt 3 eller flere Prøver, da sker saadan Votering og Sammentælling enkeltvis for hver Prøve og offentliggøres for de skriftlige Prøvers Vedkommende førend den mundtlige Del af Examen begynder, for de mundtlige Prøver umiddelbart efter hver Prøve. Efter den sidste til Faget eller Faggruppen hørende Prøves Afslutning sammentælles Karaktererne for de enkelte Prøver til en Specialkarakter for Faget eller Faggruppen. Denne Sammentælling sker ved Sammenlægning af oven staaende Værdier for Karaktererne, Division med Prøvernes Antal og Kvotientens Omskrivning til nærmeste Karakter, (i Tilfælde af Ubestemthed til nærmest bedre Karakter). Dog kan efter faste, af Fakultetet vedtagne Regler enkelte bestemte Prøvers Udfald regnes dobbelt mod de andres, naar det almindelig kan antages, at hine afgive særlig paalidelige Oplysninger om Kandidaternes Dygtighed.

Hvilke Prøver, der ved hver Examen skulle henregnes til samme Fag eller Faggruppe, bestemmes af Fakultetet efter Prøvernes indbyrdes Slægtskab, dog saaledes, at enhver af de Myn-

digheder, som skulle benytte Examensresultaterne, kan modsætte sig beslægtede Fags Forening til en Faggruppe.

Ogsaa hvor helt forskellige Fag ere henlagte til samme Examen, vil en efter den arithmetiske Række beregnet Middelkarakter have stor Betydning baade for Kandidaten og for selve Universitetet som den muligst paalidelige Vurdering af hele Examens Udfald. Den ved Tilfældighedernes Udjævning tilvejebragte Paalidelighed vil her være Hovedsagen og ikke de enkelte Fags Skjæbne, der alle kunne være begge de nævnte Parter lige kjære, uden at det dog bør regnes nogen Kandidat stærkt til Last, om hans Interesser have fordelt sig anderledes, end den almindelige Regel har fastsat. Men anderledes forholder det sig, naar Talen er om den Adgang, som disse Examinere give til Statens Embeder. Saa nytter det overhovedet ikke at undersøge, hvilken Beregningsmaade der lader sig mest rationelt begrunde. Det afgjørende bliver Embedets Krav, Myndighedernes Krav paa gennem Examen at faa brugbare Oplysninger om Ansøgenes Uddannelse.

Hovedsagen er da naturligvis, at Examen giver alle de ønskede Oplysninger, giver disse saa paalidelig som muligt, og i saadan Form, at Myndighederne derpaa kunne bygge deres Dom i hvert enkelt Tilfælde. Og hvis Examen virkelig omfatter alle de Fag, som have Betydning for Embedet, og for hvert afgiver en paalidelig Dom, da er denne Fordring fyldestgjort, selv om der slet ikke fra Universitetets Side sker nogen Sammentælling af Fagenes Specialkarakterer til en enkelt Hovedkarakter. Myndighederne selv ville jo med meget ringe Ulejlighed kunne sammentælle Karaktererne, og — vel at mærke — kunne gjøre dette netop paa den Maade, som Embedets Tarv kræver.

Men — kan man spørge — kan da Universitetet ikke, naar Ulejligheden er saa ringe, vedblive at vise den Imødekommen selv at besørge Specialkarakterernes Sammentælling? — Jo selvfølgelig — dersom Universitetet kan faa Besked om, hvad Embederne kræve, og hvis der ikke er Modsigelse imellem Kravene fra forskellige Embeder, der rekruteres fra samme Examen.

Lad os for Simpelhedens Skyld først tænke os, at der gaves en Examen, som var indrettet med en bestemt Slags Embeder for Øje, og at der fordredes, at man skulde ordne Hovedkarakterernes Beregning for et saadant; da vilde der allerførst være at undersøge, om alle Examensfagene havde samme Betydning for dette Embede. Naturligvis vilde der da ikke forekomme Fag, som slet ikke havde Betydning for slige Embeder, men ved Siden af Fag med ligefrem vital Betydning, kunde der dog forekomme saadanne, som vel vare ønskelige og anbefalende, men ingenlunde uundværlige. Man maatte da fastsætte en Faktor (saakaldede Vægte) for hvert Fag, store Tal for de vigtige, smaa for de uvæsentlige Fag, og før Sammentællingen multiplicere Specialkarakterernes Værdier dermed, medens man dividerede med disse Faktoreres Sum.

Men vare alle Fag lige vigtige, eller havde man ved saadanne Vægte reduceret hvert til, hvad der tilkom det, saa maatte atter efter Embedets Art afgøres, om det skulde regnes for et Fortrin, at Ansøgerne havde vist Disciplin ved netop at ofre hvert Fag lige meget Studium, og der kan jo tænkes Tilfælde, hvor et Overskud i et eller flere Fag er betydningsløst, og ikkun i ringe Grad kan raade Bod paa en Forsømmelse af et andet Fag. I slige Tilfælde vilde man have at anvende et System af Karakterværdier, hvor der skulde et større Antal, a, mg'er

til, for et hæve et mindre Antal, b, t \ddot{g} 'er til Hovedkarakteren g; og Spørgsmaalet blev da, at fastsætte Forholdet a: b efter Embedets Natur. Der kan nemlig ogsaa tænkes Embeder, hvor Fordringen til Alsidighed ikke blot er svag, men slaar over i sin Modsætning, saaledes at det netop kommer an paa, om Ansøgeren har vist sig i Stand til fatte livlig personlig Interesse for et eller andet af de nyttige Fag, og bevist denne Interesse ved en særlig fortrinlig Fagkarakter, selv om ved Siden deraf andre lige saa ønskelige Fag ere blevne forsømte, i slige Tilfælde burde oven staaende Forhold a: b sættes mindre end 1.

Selv om vi, som sagt, kun tænke os Examen indrettet for et Slags Embeder, saa forekommer det mig, at begge disse Ordninger — baade Fagenes Vægte og Fastsættelsen af Forholdet mellem de bedre og ringere Karakterers Indflydelse — aldeles ikke egne sig til at afgjøres af Universitetet, (kun Universitetets egne Embeder og Grader danne Undtagelser), og at det i den Grad maa være de embedsbesættende Myndigheders egen Sag at fastsætte og forandre disse Regler, at disse Myndigheder ikke engang bør generes deri, derved at der er givet Universitetet Ordre til at foretage Sammentællingen paa en bestemt Maade.

Betragte vi nu de enkelte Embedsexaminers Forhold til Embederne, saa finde vi overalt flere Slags Embeder stillede i Forhold til hver Examen. Theologerne sigte ikke blot til Kirkens, men ogsaa til Skolens Embeder, Juristerne have Adgang til Domstolene, til de rent og blandede administrative Stillinger og til Sagførervirksomhed, de statsvidenskabelige Kandidater til Administrationens mangfoldige Slags Stillinger, til Diplomatiets og til de statistiske og finansielle Poster. Medicinerne danne vist nok den mest ensartede Klasse, men Ensformigheden brydes dog ikke blot af de mange Slags Specialister, men af Retslægenes Gruppe. Skoleembedernes Forskjellighed har allerede bevirket at en Mangfoldighed af Examinere er traadt i Stedet for den gamle filologisk-historiske Skoleembedsexamen, og den nye Ordning, der synes mig i alt for høj Grad at have taget den lærde Skoles nu værende Fagliste til Rettesnor, har endnu ikke staaet sin Prøve. Men selv, hvor Embederne ere allermest ensartede, kommer overalt Adgangen til Universitetets Grader i Betragtning; og den bevirker i Forbindelse med de øvrige Kombinationer, at det overalt maa erkjendes for umuligt at forlige de modstridende Fordringer, og give Regler for Specialkarakterernes Sammentælling til en eneste Hovedkarakter saaledes, at en enkelt Regel kunde erkjendes for heldig for hver Examen. Lige saa lidt som man ved et enkelt Tal kan beskrive en Gjenstand baade i Henseende til Sted og Størrelse, og Vægt og Form, kan man efter en Slags Hovedkarakter ordne Kandidaterne efter deres Skikkethed til de forskjellige Stillinger, hvortil deres Examen aabner dem Adgang.

Og vilde man forsøge at forsvare de nu værende Regler for Hovedkarakterers Beregning ved at paastaa, at de i alt Fald sikre Embedernes Besættelse med vel uddannede Kandidater, idet der ved hver Examen skulde være medtaget alle Fag, som have Betydning for nogen Slags af de tilsvarende Embeder, og at de store Værdier, mellem $2\frac{1}{2}$ og $1\frac{5}{8}$, som vi have fundet for Forholdet a: b, betrygge os i Henseende til, at alle Fagene virkelig blive tilbørlig studerede; saa svarer jeg med først at henvise til de mærkelig lave Minimumsgrænser for de ældre Examinere, som uden Tvivl lade mange ubrugelige Middelmaadigheder slippe igjennem, og som man paa den anden Side næppe tør forhoje, da man derved

vilde kunne ramme ganske brugbare Kandidater, som blot ere strandede paa Fag, som kunne være uden Betydning for dem. Thi som min anden og væsentligere Indvending mod et saadant Forsvar nævner jeg, at det indirekte vilde indrømme, at Fordringerne i alt Fald paa mange Punkter ere større end nødvendigt i Forhold til hvert af de Embeder, hvortil Examen tænkes anvendt. Og endelig benægter jeg, at man — hvorledes end Forholdet tidligere kan have været — nu for Tiden tør paastaa, at Embedsexaminerne gennemgaaende skulde være omfattende nok til at sikre Staten Tilgang af hensigtsmæssigt uddannede Kandidater til den Mangfoldighed af Embedsvirksomheder, der ere nødvendige for den moderne Stat. Allerede nu gives der et ikke ganske ubetydeligt Antal meget vigtige Embedsstillinger, som, hvis de skulde besættes efter Examensresultater, vilde kræve, at Ansøgerne kunde støtte sig paa to Embedsexaminer, men selvfølgelig saaledes, at mange af de Fag, der ordinært være uundværlige, have mistet deres Betydning og i Grunden kun virke som tyngende Byrder. Og jeg har et bestemt Indtryk af, at saadanne Kombinationsvirksomheder bestandig ville vise sig nødvendige paa flere og flere Omraader, dersom vort Land vedblivende skal kunne hævde en ærefuld Plads iblandt Kulturstaterne. Dertil kommer endnu, at den Omstændighed, at vort Land kun har et Universitet, har givet vor Embedsstand en Uniformitet og hele vort Folks Aandsliv en Mangel paa Afvexling, som formentlig har været Landet til stor Skade. Derfor maa jeg som det lettest tilgængelige Lægemiddel anbefale, at Universitetet i Stedet for at presse al højere Uddannelse ind i et ringe Antal faste Former, hellere skulde begunstige end hæmme Bestræbelser for, at ogsaa de til Embedsvirksomhed sigtende Studier fik vevende og friere Former; her altsaa saaledes, at man begunstigede kombinerede Studier af Fag fra forskellige Examinere og Fakulteter, ved at tillade, at hver Examen kunde tages partielt og kombineres med Dele af andre Examinere. Det, der nu forhindrer saadan Kombination af Examinere, hvorved overflødige Fag udskydes, er den Fordring, at hver Examens Udfald fra Universitetets Side skal udtrykkes i en Hovedkarakter, der direkte skal opfattes som en Angivelse af Kandidatens Adkomst til Statens Embeder, og derfor maa beregnes efter de Fordringer til de enkelte Fag, som de talrigste Embedsklasser stille. Jeg føres saaledes baade ved Umuligheden af at afpasse Hovedkarakterens Beregning efter alle de sædvanlig søgte Embeders Krav og ved Ønsket om at fremme og lette saadanne Kombinationer, som sigte til mere specielle Formaal, til den Konklusion, at Hovedkarakterer, i den nu værende Forstand, ikke bør gives af Universitetet. Jeg behøver vel knap her at gjentage, at dette jo aldeles ikke forhindrer vedkommende Myndighed i at omsætte de Specialkarakterer, som Examensbeviserne vedblivende bør meddele til en Hovedkarakter, og at dette heller ikke vanskeliggjøres derved, at Karaktererne efter mit Forslag faa andre Navne og Grænser, end de hidtil have haft.

Men den Indførelse af partielle Examinere, som Hensynet til Kombination af Examinere bringer mig til at anbefale, — den anbefales tilmed af et Hensyn, som vel desværre endnu kun har ringe Vægt, men forhaabentlig med Tiden vil faa en meget stor Betydning. Jeg tænker paa Universitetsstudier, hvorved der ikke sigtes til noget Statsembede.

At Tilstømningen til Universitetet vedbliver at voxe saa længe efter, at man har ophørt at betragte Statens Embeder som fordelagtige Livsstillinger, synes

mig at bevise, baade at der er en stigende Trang til videnskabelige Studier, og at der allerede i en anseelig Maalestok maa have aabnet sig andre Virksomheder, der ligesom de offentlige, stille Krav til Studier ved Universitetet. Utvivlsomt er det ogsaa, at mange, ikke blot Studenter, men ogsaa Kandidater, søge og finde Beskjæftigelse uden for Statens Embeder. Men da man nu ikke kan erhverve sig Bevis for Studeringer uden at tage fuldstændig Embedsexamen, og de, der have ofret Tid og Arbejde paa at tage en saadan, vilde se en Del deraf gaa til Spilde, hvis de ikke søgte Embeder, saa er der i Regelen saa mange Ansøgere til hvert Embede, at det, saa længe denne Tilstand varer, ikke er underligt, at enhver Bestræbelse paa at opnaa almindelig Forbedring af Embedsgagerne maa strande. Da jeg nu aldeles ikke kan forlige mig med nogen Plan om at formindske Tilstrømningen til Universitetet, tværtimod vilde ønske, at den blev endnu stærkere, saa maa jeg anbefale, at aflede en Del af Strømmen i Tide og føre dem bort fra Embederne over til det private Livs mere betroede Stillinger. Og dertil forekommer det mig, vilde Tilladelse til at tage Universitetets Examinering partielt, med frit Valg af Fagene, være et fortrinligt Middel. I kortere Tid end en fuldstændig Embedsexamen kræver, vil da en studerende, som giver Afkald paa at søge Statens Embeder, kunne gjøre nyttige Studier ved Universitetet og ved en partiel Examen bevise, at han har lært at arbejde og tænke, og har samlet denne og hin Kundskab i Retninger, som særlig have interesseret ham. Eller han kan strax efter Artium søge privat Sysselsættelse og studere i sin Fritid, og afvinde denne, hvad der behøves til en partiel Examen, medens en fuldstændig kun sjældent vil kunne opnaas under slige Forhold.

Men, naar jeg saaledes vil foreslaa at afskaffe Hovedkarakterer som Universitetets Dom om Skikkethed til Embedsansættelse uden for Universitetet, saa vil jeg dog ikke dermed have den Garanti borttaget, som haves mod vilkaarlige Ansættelser, deri at Ansøgeren overhovedet skal være Kandidat, og i det mindste i denne Henseende erkjender jeg Nødvendigheden af, at Examensresultatet løber ud i en bestemt Dom: — bestaaet eller ikke. — Men jeg mener, at denne Dom ikke skal fældes efter Beskaffenheden af de Embeder, som Kandidaten fremtidig kan ville søge, men efter, om han kan siges baade i det hele og i de enkelte Fag at have studeret saaledes, at han har gjort sig værdig til en vis Anerkjendelse, selv om det ved at afveje Embedernes Krav mod hans Karakterliste maatte blive Resultatet, at der ikke gaves noget Embede, til hvilket Myndighederne vilde give ham Adgang. Hvad først Garantien for, at hvert enkelt Fag er tilbørlig studeret, angaar, mener jeg snarere at have været for stræng end for mild, naar jeg opfatter Specialkaraktererne Slet, mdl. og mdl. som Tilkjendegivelse af, at Faget ikke er tilbørlig studeret, dog saaledes at den deraf følgende Anvisning ikke i og for sig medfører Rejektion, men kun bevirker, at Examen ikke bliver bestaaet som fuldstændig, men kun som partiel Examen. Til Bedømmelse af, om Examen i sin Helhed kan anses for bestaaet, vil jeg foreslaa at benytte Middelkarakteren af den arithmetiske Skala af alle enkelte Prover. Ved Anvendelsen af denne Beregningsmaade antager jeg, at man tør sætte Grænsen for at bestaa saa højt, at ingen fuldstændig Examen skal kunne bestaa med ringere Middelkarakter end g.?, ingen partiel Examen med mindre end g. Middelkarakterens Anvendelse kan vistnok indskrænkes hertil, saaledes

at Examensbeviserne kun komme til at indeholde Fagenes Specialkarakter og en Erklæring om, at Examen overhovedet er bestaaet. Ved at undlade at nævne Middelkarakteren vil man paa den radikaleste Maade kunne undgaa, at Middelkarakteren bliver opfattet som Hovedkarakter, hvad der ovr for mange Embedsbesættelser kunde have sin Betænkkelighed.

Med denne Motivering stiller jeg altsaa følgende Forslag:

§ 4. Enhver af Universitetets Embedsexaminer kan bestaa enten fuldstændig i alle dens normerede Fag saaledes, at den giver Adgang til Ansættelse i Statens Embeder, eller partielt. Paa Examensbeviset anføres, om Examen har været fuldstændig eller partiel, derhos meddeles Specialkaraktererne for de enkelte Faggrupper eller Fag. To eller flere bestaaede partielle Examinere i Fag, der henhøre til samme fuldstændige Examen kunne sammenlægges til en fuldstændig Examen, og Examensbevis gives som for en saadan, naar alle dennes Fag ere prøvede ved de partielle Examinere, og i det mindste en af disse angaar Fag med mere end Halvdelen af den fuldstændige Examens Antal Prøver. Naar partielle Examinere ere bestaaede i Fag fra forskellige Embedsexaminere, kan der udfærdiges Examensbevis for kombineret Examen.

§ 5. For enhver partiel Examen erlægger Kandidaten samme Kjendelse eller Indskrivningsgebyr som for den tilsvarende fuldstændige Examen.

§ 6. Naar Specialkarakterer for et helt Fag eller Faggruppe ere ringere end $g?$, anses Faget ikke for tilbørligt studeret, saa at ved tilsigtede fuldstændige Examinere Examen bliver partiel ved Fagets Udelukkelse. Specialkaraktererne mdl., mdl.? og slet indføres ikke i noget Examensbevis.

Efter Afslutningen af enhver fuldstændig eller partiel Examen erkjendes denne som bestaaet, naar ved fuldstændig Examen Middelkarakteren i det mindste bliver $g?$ (mindste Kvotient $4\frac{1}{2}$), ved partiel Examen i det mindste $g.$ (mindste Kvotient $5\frac{1}{2}$). Denne Middelkarakter beregnes efter Værdien i § 3 af samtlige enkelte Prøvers Karakterer, saaledes at man regner de samme Karakterer dobbelt, som i Henhold til § 3, 2det Stykke regnes dobbelt ved Specialkarakterernes Beregning, og at desuden de i samme Paragraphs første Stykke omtalte Fælleskarakterer for skriftlig-mundtlig Prøve altid regnes dobbelt.

Til Universitetets egen Brug (Graders Erhvervelse) indføres Middelkarakteren i Examensprotokollen, men nævnes ikke i Examensbeviset.

Efter at Prof. Thieles Skrift var blevet tilstillet Medlemmerne af Lærerforsamlingen, blev det paa Lærerforsamlingens Møde den 18. Februar 1886 besluttet ikke at fremme Forslaget.

2. Den filosofiske Prøve.

Ved Ministeriets Skrivelser af 2. Oktober og 5. December 1885 samt 6. Februar og 18. Marts 1886 tillodes det efter Fakultetets Anbefaling flere studerende, der vare indkaldte til Militærtjeneste i Foraaret 1886, at indstille sig til extraordinære filosofiske Prøver i Januar, Marts og Maj s. A.

— I Skrivelse af 6. April 1886 henlede det filosofiske Fakultet Opmærksomheden paa, at en Del studerende hvert Aar og til meget forskellige Tider fremkom med Andragender om at maatte tage Examen philosophicum paa et tidligere Tidspunkt end det sædvanlige, nemlig i Marts eller Maj Maaned, fordi de skulde aftjene deres Værnepligt eller som Officersaspiranter begynde deres Militærtjeneste. Fakultetet bemærkede herom, at Antallet af Ansøgere havde været forholdsvis større i de senere Aar paa Grund af, at Antallet af Studenter i det hele var steget og det hyppigere end før havde været Tilfældet, at de paagældende vare blevne Studenter i en senere Alder. Da disse Andragender havde et temmelig ensartet Præg, og da i og for sig Billigheden talte for, at det paa denne Maade blev gjort de studerende muligt at underkaste sig den filosofiske Prøve, førend de tiltraadte Militærtjenesten, havde Fakultetet hidtil altid anbefalet Andragenderne og Ministeriet derefter bevilget dem. For at lette den noget vidtløftige Forretningsgang i disse Sager, stillede Fakultetet nu det Forslag, at der maatte gives det en almindelig Bemyndigelse til paa egen Haand at afgjøre denne Klasse af Sager, saaledes at Fakultetet efter de derom modtagne Andragender kunde meddele de studerende, der skulde aftjene deres Værnepligt eller som Officersaspiranter begynde militær Tjeneste, Tilladelse til at indstille sig til filosofisk Examen i de nærmeste Uger før Begyndelsen af deres Militærtjeneste, paa Betingelse af, at der var hengaaet mindst et halvt Aar, efter at Examen artium var bestaaet, og imod at Ansøgerne forinden godtgjorde for Fakultetet deres Indkaldelse til Tjenesten. I Forbindelse hermed henstillede Fakultetet, at den omspurgte Bemyndigelse tillige kom til at omfatte Afgjørelsen af de Andragender, der kunde forventes at fremkomme fra studerende, som med dertil erhvervet ministeriel Tilladelse havde taget Examen artium i Januar Maaned og ønskede at tage filosofisk Examen i den nærmest paafølgende Sommer.

Efter at Konsistorium, ved under 16. April s. A. at fremsende Fakultetets Indstilling, havde erklæret, at det ganske tiltraadte denne, meddelte Ministeriet under 27. s. M. den begjærede Bemyndigelse for Fakultetet med Hensyn til begge de ommeldte Klasser af Ansøgere.

Fakultetet overdrog derpaa Dekanus i Forbindelse med de to Professorer i Filosofi at afgjøre de derefter indkommende Andragender.

— I Henhold til oven nævnte Bemyndigelse blev det tilladt 3 studerende, der i Januar 1886 havde bestaaet Afgangsexamen, at indstille sig til den filosofiske Prøve i Sommeren s. A.

3. Forelæsninger og Examina under det theologiske Fakultet.

Et Andragende fra Student N. N. om, da han i September 1886 skulde gjøre Tjeneste ved Søværnet paa et Togt til Vestindien, at maatte indstille sig til Prøven i Latin i Sommeren 1886, uagtet han da kun vilde være 2 Aar gammel

Student, fandt Fakultetet ingen Anledning til at anbefale, da en saadan Dispensation ikke tidligere var given.

— Ved Skrivelser af 2. September 1885, 4. Februar, 24. og 31. Marts, 3. og 30. April, 3., 11. og 27. Maj samt 9. August 1886 har Ministeriet meddelt Tilladelse til at aflægge de befalede praktiske Prøver, uanset at de paagjældende ikke havde deltaget i Pastoralseminariets Øvelser.

4. Forelæsninger og Examina under det rets- og statsvidenskabelige Fakultet.

Et Andragende fra Stud. jur. N. N., der i Vinteren 1885—86 havde indstillet sig til den fuldstændige juridiske Examen, men var bleven rejiceret, om atter at maatte indstille sig til Examen i Sommeren 1886, blev, — efter at det rets- og statsvidenskabelige Fakultet i Skrivelse af 3. Februar s. A. havde udtalt, at det ikke saa nogen som helst Grund til at bevilge Andragendet, da Bestemmelsen om, at Kandidater ikke paa ny maatte indstille sig til nævnte Examen før efter et Aars Forløb, vilde blive fuldstændig betydningsløs, naar endog rejicerede Kandidater kunde faa Dispensation, — afslaaet ved Ministeriets Skrivelse af 6. s. M.

— Stud. jur. N. N., som, efter at have været oppe til den skriftlige Del af den fuldstændige juridiske Examen i December 1885, havde meldt sig fra, blev der efter hans Begjæring af Fakultetet meddelt Tilladelse til at gaa op til den mundtlige Del, for saa vidt den øvrige Examensordning maatte tillade det.

— Stud. jur. N. N., der ved den skriftlige Prøve i Statsret ved den fuldstændige juridiske Examen i Sommeren 1886 mødte ti Minutter over den fastsatte Tid, blev der, da det oplystes, at han havde været i Vildfarelse med Hensyn til den fastsatte Tid, af Fakultetet givet Tilladelse til at maatte fortsætte Examen.

— Efter Ansøgning fra stud. polit. N. N., der havde indmeldt sig til den statsvidenskabelige Examen i Sommeren 1885, blev det, da han paa Grund af Sygdom ikke kunde indstille sig til Examen, af Fakultetet tilladt, at det erlagte Examensgebyr tilbagebetaltes ham.

5. Forelæsninger, Øvelser og Examina under det lægevidenskabelige Fakultet.

a. *Om kvindelige Lægekandidaters retlige Adgang til Kandidatpladserne og Reservelægeposterne paa Hospitalerne.*

Under 19. December 1884 tilskrev Kjøbenhavns Magistrat Direktøren for det kgl. Frederiks Hospital i Anledning af, at en af Kommunehospitalets kvindelige Volontærer, der for Tiden underkastede sig medicinsk Embedsexamen, havde indgivet Andragende om efter endt Examen at maatte erholde en Lægekandidatplads, der blev ledig den 1. Januar 1885, og hvortil ingen andre Ansøgere havde meldt sig. Herved var Spørgsmaalet blevet rejst om, hvorvidt det kunde anses for rigtigt og stemmende med Hospitalernes Tarv at antage Kvinder som Lægekandidater, og Sagen havde været optaget til Drøftelse i Lægeraadet for de under Magistratens 2den Afdeling sorterende Hospitaler i Kjøbenhavn. Der havde imidlertid her gjort sig delte Meninger gjældende, idet Overlægerne ved Kommune-

hospitalets medicinske Afdelinger i det hele havde besvaret Spørgsmaalet om Kvinders Adgang til Kandidatpladser bekræftende, medens der for 4de Afdelings Vedkommende, samt delvis fra kirurgisk Side, forelaa Udtalelser i modsat Retning. Det var derfor Magistraten magtpaaliggende at erfare, hvorledes Frederiks Hospital agtede at stille sig over for dette Spørgsmaal, hvorfor man begjærede sig meddelt, hvorvidt kvindelige medicinske Kandidater, der havde gjort Tjeneste som Volontærer paa Frederiks Hospital i paakommende Tilfælde vilde blive ansatte som Lægekandidater paa samme Sted.

Direktøren for Frederiks Hospital Fischer udtalte i sit Svar, at da Pladserne som Kandidater ved Hospitalet væsentlig vare beregnede paa at fuldstændiggjøre den lægevidenskabelige Uddannelse, der var erhvervet ved Examenstudiet, maatte han betragte det som en ligefrem Følge af den de kvindelige studerende ved Anordningen af 25. Juni 1875 givne lige Adgang med de øvrige studerende til Studiet af de af dem valgte Fag og til at indstille sig til Prøver og akademiske Grader, at kvindelige medicinske Kandidater stilledes ganske lige med mandlige, naar de maatte melde sig som Ansøgere om Kandidatpladser ved Frederiks Hospital. Direktøren tilføjede, at det samme gjaldt om Pladserne for Reservelæger, der væsentlig havde det samme Formaal, saa vel som om Kandidat- og Reserve-lægepladserne ved den kgl. Fødsels- og Plejestiftelse.

Efter at Professor Saxtorph i Anledning af denne Sag havde indgivet Ansøgning om Entledigelse fra Stillingen som Overkirurg ved det kgl. Frederiks Hospital (jfr. foran S. 20 ff.), fandt Konsistorium i Skrivelse af 29. April 1885 Anledning til at ytre sig om Spørgsmaalet, hvorefter Ministeriet under 8. Maj s. A. i Tilslutning til Direktørens Opfattelse, bemærkede, at den Kvinderne indrømmede Adgang til at studere Lægevidenskab efter Ministeriets Mening ligefrem indeholdt en Berettigelse for dem til, efter at have underkastet sig Embedsexamen, at deltage i Kandidatstillingen paa Hospitalet, som udgjørende et nødvendigt Led af deres Uddannelse til Lægegjerningen.

Konsistorium begjærede derpaa under 1. Juni s. A. en Erklæring fra det rets- og statsvidenskabelige Fakultet om, hvorvidt de kvindelige studerende havde nogen retlig Adgang til at erholde Kandidatstillinger og Reservelægepladser paa Hospitalerne. Fakultetets Svar af 30. September s. A. gik ud paa følgende.

Medens Fakultetet var enigt om Spørgsmaalets Besvarelse for Reservelægepladsernes Vedkommende, havde det derimod i Henseende til Kandidatstillingerne delt sig i et Flertal (Proff. Goos, Matzen og Evaldsen) og et Mindretal (Proff. Deuntzer og Lassen).

Med Hensyn til den oven nævnte Udtalelse af Ministeriet maatte Fakultetets Flertal bemærke, at ligesom Kandidattjenesten paa Hospitalerne efter Plakat 30. Januar 1838 § 1, jfr. Bekjendtgjørelse 22. Oktober 1849 § 2, ikke var nogen Betingelse for Erhvervelse af Retten til at praktisere som Læge, og derfor formentlig ikke i stræng Forstand kunde betegnes som et nødvendigt Led i Uddannelsen til Lægegjerningen, saaledes saas der ikke ved Anordning 25. Juni 1875 at være aabnet Kvinder nogen anden af det offentliges Medvirken betinget Adgang til at studere Lægevidenskab end den, som Forberedelsen til Examen udkrævede. En Adgang for Kvinder til efter endt Examen at forskaffe sig yderligere Uddannelse ved at deltage i Hospitalstjenesten kunde nemlig ikke anses for at være

indeholdt i den dem tillagte Ret til at tage Doktorgraden i Medicin, og det behøvede næppe heller nærmere Paavisning, at Anordningen ikke afgav Hjemmel for Slutninger som den, at Kvinder kunde indtræde i ethvert Forhold til det offentlige, som ikke bestod i Embedsansættelse, jfr. § 3 i Slutningen, eller at de — bortset fra de offentlige lærde Skoler, med Hensyn til hvilke en Forudsætning om Kvinders Udelukkelse vistnok fandtes i § 2 — havde Adgang til alle offentlige Undervisningsanstalter.

Selv om man gik ud fra, at Kandidatstillingerne paa Hospitalerne vare indrettede for at give saa mange Lægekandidater, som Hospitalernes Plads og lignende Hospitalshensyn tilstede, Adgang til yderligere Undervisning og Uddannelse, og altsaa for saa vidt betragtede Hospitalerne som offentlige Undervisningsanstalter, var der saaledes efter Fakultetets Flertals Mening ikke i Anordningen af 25. Juni 1875 givet nogen Hjemmel for Kvinders Adgang til bemeldte Stillinger. Men denne Besvarelse af Spørgsmaalet, at kvindelige Lægekandidater ikke i Medfør af denne Anordning havde Adgang til Kandidatposter paa Hospitalerne, stillede sig saa meget mere utvivlsom, naar disse Poster som væsentligst oprettede for Hospitalernes eget Formaaals Skyld maatte anses for at falde ind under de offentlige Embedsansættelser, med Hensyn til hvilke Anordningen havde taget særligt Forbehold, og for saa vidt denne Opfattelse af Kandidatposterne saaledes kunde være af Betydning for det forelagte Spørgsmaals Besvarelse, skulde Flertallet tilføje nogle yderligere Bemærkninger. Den Opfattelse, at Kandidattjenesten paa Hospitalerne nærmest tilsigtede at aabne et vist Antal Lægekandidater Adgang til yderligere Uddannelse, havde Mindretallet i Fakultet støttet paa de gjældende Bestemmelser om Kandidaternes Antal, lave Lønning og navnlig deres korte Funktionstid, jfr. det lægevidenskabelige Fakultets Kundgjørelse af 16. Oktober 1873 I Nr. 3 og II Nr. 3 (Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 69), hvilke Bestemmelser efter Mindretallets Mening viste, at Kandidatinstitutionen var skabt i Følge en af det offentlige anerkjendt Trang til en fyldigere Uddannelse af Lægerne. Hertil skulde Flertallet for det første bemærke, at der ikke saas at foreligge bestemt Oplysning om, at Kandidaternes Antal var større end det for Hospitalstjenestens Skyld var nødvendigt eller ønskeligt, at Kandidaternes rimeligvis lave Lønning lige saa meget viste Institutionen som begrundet i Besparelshensyn, samt at end ikke Begrænsningen af Kandidaternes Funktionstid med Nødvendighed maatte opfattes som udelukkende fastsat i den Hensigt at forskaffe et større Antal Kandidater Del i Uddannelsen, idet ogsaa den Betragtning kunde tænkes at have gjort sig gjældende, at man ikke havde villet modtage Kandidaternes Tjeneste i længere Tid end den, i hvilken de, som forholdsvis yngre Mennesker, bekvemmelig kunde anvendes i en slig mere underordnet Stilling, og for hvilken den dem tillagte Lønning var befunden passende, hvorved muligvis som et Exempel i saa Henseende kunde jævnføres Fundatsen for Frederiks Hospital af 6. August 1756 § 30 Nr. 2, hvorefter Præsten ved Hospitalet blev ansat «alene paa 3 Aar». Men om det end ved Fastsættelsen af Kandidattjenestens Vilkaar tillige var tilsigtet at give saa mange som muligt Del i Uddannelsen, turde det dog være en aldeles uhistorisk Opfattelse, der i ethvert Fald ikke havde den fjærneste Støtte i Fundatsen for Frederiks Hospital, at Kandidatposterne skulde være indførte for Lægernes Uddannelses Skyld. Det var heller ikke saa, at der i Nutiden manglede Vidnesbyrd om, at Kandidaterne

paa Hospitalerne nærmest opfattedes som disses Embeds- eller Bestillingsmænd. Medens Kandidaterne paa Fødselsstiftelsen sagdes at være antagne til Undervisning, jfr. Resolution 13. Juni 1838 og Bekjendtgjørelse af 22. Oktober 1849, omtaltes Kandidaterne paa Hospitalerne stedse som »gjørende Tjeneste«, og der brugtes om Kandidatposterne de samme Udtryk som om Embeder, saaledes i den anførte Kundgjørelse af 1873, hvor det siges, at »ledige Kandidatposter« opslaaes »vakante« og »kunne søges«, samt at »Udnævnelsen« sker af Hospitalsbestyrelsen. I den under 27. August 1870 nedsatte Kommissions Betænkning udtaltes det ogsaa ligefrem (Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 40), at Kandidaterne ere og bør vedblive at være Hospitalernes lønnede Embedsmænd, hvis Gjerning har deres Krav for Øje og kontrolleres af dem, samt at Hospitalerne derfor maa gjøre Fordring paa at ordne disse Poster først og fremmest efter deres egen Interesse, jfr. ogsaa Vedtægt for Københavns kommunale Anliggender 30. December 1857 § 21. Det kunde saaledes efter Flertallets Mening næppe være Gjenstand for Tvivl, at Kandidaterne paa Frederiks Hospital og Kommunehospitalet stod i et Forhold, der efter disse Hospitalers Stilling som offentlige Institutioner maatte betegnes som et offentligt Embedsforhold. For saa vidt man endnu, imod at anse disse Poster for indbefattede under Ordene »offentlig Embedsansættelse« i Anordningen af 1875, vilde indvende, at bemeldte Kandidater — om hvilke det i øvrigt i den anførte Kommissionsbetænkning l. c. udtaltes, at de i fornødent Fald skulde kunne handle selvstændigt, — ikke ere at betragte som egentlige Embedsmænd, men nærmest kun som Bestillingsmænd, kunde hertil bemærkes, at lige som Ordet »Embedsmænd« meget hyppig i Lovgivningen tillige omfattede Bestillingsmænd, saaledes saas der ikke at være nogen Grund, hvorfor Anordningens Udtryk »Embedsansættelse«; der utvivlsomt ikke kunde indskrænkes til livsvarige Ansættelser, ikke tillige skulde omfatte Ansættelse i Bestillinger, for saa vidt der ogsaa til disse fordredes en Universitetsexamen. Idet Fakultets Flertal efter det anførte i Henseende til Kandidatstillingerne maatte besvare det forelagte Spørgsmaal saaledes, at der ikke ved Anordningen 25. Juni 1875 var aabnet kvindelige Lægekandidater Adgang til disse Stillinger, var det en Selvfølge, at det maatte besvare Spørgsmaalet paa samme Maade for Reservelægepladsernes Vedkommende.

Fakultetets Mindretal (Proff. Deuntzer og Lassen) forment derimod, at hvorledes end Forholdet havde været efter Fundatsen af 1756, havde Kandidatinstitutionen i alt Fald nu ikke blot det Formaal at tjene Hospitalernes Tarv, men ogsaa, for saa vidt det hermed var foreneligt, at fremme den lægevidenskabelige Uddannelse, og en hel Klasse af Kandidater, nemlig de surnumerære, var endog skabt alene af sidst nævnte Hensyn, jfr. Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 53 ff. Da derhos Kandidattjeneste under de nu værende faktiske Forhold, som Anordningen af 1875 selvfølgelig havde haft for Øje, maatte anses for den normale og som ønskelig anerkjendte Afslutning af den lægevidenskabelige Uddannelse, maatte det ganske have Formodningen imod sig, at man, naar man overhovedet tillod Kvinder at studere Lægevidenskaben, skulde ville nægte dem Adgang til denne Tjeneste, og dette kunde derfor kun antages, naar bestemt Hjemmel derfor paavistes. En saadan Hjemmel frembød Anordningen af 1875 ikke. At denne Anordnings § 3, som af Flertallet forment, kun skulde aabne Kvinder Adgang til de Studier, som Forberedelsen til Examen adkrævede, kunde ikke findes

hjemlet ved denne Bestemmelse. Dens Udtryk »offentlig Embedsansættelse« kunde vel efter almindelig legal Sprogbrug tages saa vel i en videre som i en snævrere Betydning, men ligesom der ikke i Sagens Natur var nogen Grund til at foretrække den videre Betydning, som heller ikke vandt Bestyrkelse ved de forud for Anordningen gaaende Forhandlinger, jfr. tvært imod Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 11, saaledes vilde det i alt Fald være en aldeles usædvanlig Udtryksmaade at bruge Benævnelsen »offentlig Embedsmand« om Kandidater paa Hospitalerne, særlig de surnumerære, der blot for deres egen Uddannelses Skyld havde Tilladelse til at forrette Tjeneste for en kort Tid og uden Løn. Da der saaledes ikke i Anordningen af 1875 og heller ikke, saa vidt bekjendt, i den øvrige Lovgivning fandtes noget Forbud mod, at Kvinder ansattes som Kandidater paa Hospitalerne, naar de opfyldte de for Mænd foreskrevne Vilkaar i saa Henseende, maatte Mindretallet dele den af Ministeriet udtalte Anskuelse, at Kvinder havde Adgang til disse Stillinger, medens det derimod var enigt med Flertallet i at anse Reserve-læger for offentlige Embedsmænd, saaledes at Kvinder maatte betragtes som udelukkede fra disse Stillinger.

Ved at fremsende Fakultetets Betænkning udtalte Konsistorium under 11. November s. A., at det, selv under Forudsætning af, at Mindretallet havde Ret, fandt, at der var Grund til at træffe nærmere Bestemmelser angaaende de kvindelige Kandidaters Adgang til Frederiks Hospital i Lighed med dem, der, saa vidt det vidstes, vare trufne paa Kommunehospitalet, for at Overlægernes Myndighed inden for deres Afdelings Omraade ikke utilbørlig skulde indskrænkes, og Konsistorium henstillede derfor, at Ministeriet vilde træffe Skridt i denne Retning.

I Skrivelse af 4. December 1885 indskrænkede Ministeriet sig imidlertid i det væsentlige til at svare, at det ganske kunde henholde sig til sine Udtalelser i Skrivelsen af 8. Maj s. A., som det ikke ved det nu fremkomne kunde finde sig bevæget til at fravige, idet Kandidattjenesten, selv om den ikke maatte anses for ligefrem nødvendig for den lægevidenskabelige Kandidat, i ethvert Fald maatte erkjendes at have sin store Betydning for Forberedelsen til den praktiske Lægegjerning, og man derfor ved at nægte Kvinderne Adgang dertil vilde udelukke en hel Klasse af Lægekandidater fra en væsentlig Side af deres Uddannelse.

b. *Forskjellige Afgjørelser.*

En Ansøger, som, efter at have indstillet sig til 1ste Del af medicinsk Embedsexamen i Foraaret 1885, ved Sygdom blev forhindret i at afslutte Prøven, blev der, efter Fakultetets anbefaling, af Ministeriet under 8. Juni s. A. givet Tilladelse til at underkaste sig den samme Prøve i den først kommende Vinter med Bibeholdelse af den allerede opnaaede Karakter i Dissektion. Efter at have bestaaet Examens 1ste Del, ansøgte han om paa Grund af sin Helbredstilstand at maatte erholde Udsættelse med 2den Del af Examen indtil Vinteren 1887, saaledes at der ogsaa for hans Vedkommende blev det sædvanlige Mellemrum af et Aar mellem 1ste og 2den Del. Efter Fakultetets anbefaling bevilgede Ministeriet under 16. April 1886 Andragendet.

— Under de samme Betingelser blev et ganske tilsvarende Andragende fra en anden medicinsk Student bevilget under 27. s. M.

— Efter Indstilling fra det lægevidenskabelige Fakultet bevilgede Ministeriet

under 9. Januar 1886, at Student N. N. maatte indstille sig til den mundtlige Prøve ved den lægevidenskabelige Embedsexamens 2den Del, naftet han kun havde underkastet sig Prøven i det første Fag af denne Examens skriftlige Del, som han ved Sygdom var bleven forhindret fra at tilendebringe, og at han derhos maatte underkaste sig en extraordinær Prøve i de resterende skriftlige Fag efter Fakultetets nærmere Bestemmelse.

— Under 25. Marts 1886 meddelte Ministeriet Student N. N. Tilladelse til at underkaste sig Examens 2den Del 1½ Aar efter 1ste Del, som han havde taget i Januar 1885.

— Under 28. Maj 1886 bevilgede Ministeriet, at Student N. N., som i Sommeren 1885 havde bestaaet Examens 1ste Del og i Foraaret 1886 Examen i kirurgiske Operationer, paa Grund af Sygelighed maatte udsætte Afslutningen af Examens 2den Del til næste Vinter-Examen med Bibeholdelse af Karaktererne fra Examens 1ste Del og den opnaaede Karakter for Operationer.

6. Forelæsninger og Examina under det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Under 15. Juni 1886 tilskrev det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet Konsistorium i Anledning af en Forespørgsel fra en studerende, som havde taget lægevidenskabelig Forberedelses-Examen, men nu forberedte sig til Skoleembedsexamen med Zoologi som Hovedfag. Fakultetet var herved kommet til at tage under Overvejelse, hvorvidt det kunde være tilraadeligt at tillade Overførelsen af Karakterer i Kemi og Fysik ved den først nævnte Examen til Skoleembedsexamen, for saa vidt disse Fag vare Bifag. Det bemærkede herom, at efter den Maade, hvorpaa Fordringerne i begge Fag vare angivne i Anordningen om Skoleembedsexamen af 25. Oktober 1883, syntes det klart, at der for Kemiens Vedkommende ingen Forskjel kunde være (jfr. Anordn. B § 10), medens der derimod i Fysik til Skoleembedsexamen forlangtes Kjendskab til de fysiske Apparaters Indretning i det enkelte og Øvelse i at kunne anstille saadanne Forsøg, som burde kunne fordres af Læreren i Fysik ved en lærd Skole (jfr. B 9 II), hvilket ikke krævedes ved den lægevidenskabelige Forberedelses-Examen. Som Følge heraf kunde Fakultetet ikke tilraade at lade en Prøve i Fysik ved den sidst nævnte Examen erstatte den tilsvarende Prøve ved Skoleembedsexamen, medens det ingen Betænkelighed havde ved at indstille dette for Kemiens Vedkommende.

Med Hensyn til Maaden, hvorpaa en saadan Overførelse kunde ske, frembød de to Examiners forskjellige Karakterbetegnelser nogen Vanskelighed, idet man ved den ene brugte Karaktererne laud. præ. cet., laud., haud., ill. I, haud., ill. II, non cont. og nul, ved den anden ug., mg., g., tg., mdl. og slet. Den gængse Opfattelse af Karaktererne i disse to Rækker tillod ikke at parallelisere dem ganske, i det mindste ikke for de lavere Karakterers Vedkommende. Dertil kom, at det i og for sig var utilraadeligt at give en Prøve med ringe Udfald ved den lægevidenskabelige Forberedelses-Examen Betydning for en Lærer, der eventuelt skulde undervise andre i Faget. Fakultetet vilde derfor anse det for rettest kun at foreslaa det tilladt at overføre Karaktererne laud. præ. cet. og laud. som henholdsvis ug. og mg.

Efter at Konsistorium under 21. Juni s. A. havde tiltraadt denne Indstilling,

blev der efter den af Ministeriet vedlagte allerunderdanigste Forestilling ved kgl. Resolution af 16. Juli 1886 fastsat følgende Regel:

De, som ved lægevidenskabelig Forberedelses-Examen have opnaaet Karakteren *laudabilis præ ceteris* eller *laudabilis* i Kemi, have, naar de senere ville underkaste sig Skoleembedsexamen med Kemi som Bifag, Ret til at faa de nævnte Karakterer overførte til sidst nævnte Examen, henholdsvis som udmærket godt og meget godt.

7. Andre Examina.

a. Juridisk Examen for ustuderede.

En Ansøgning fra N. N. om Tilladelse til at indstille sig til den juridiske Examen for ustuderede uden at have bestaaet den anordnede Forberedelses-Examen blev afslaaet ved Ministeriets Skrivelse 27. November 1885.

— Under 19. Juni 1886 meddelte Fakultetet N. N., der var bleven syg nogle Dage, efter at han havde været oppe til den skriftlige Del af den juridiske Examen for ustuderede i Maj Maaned s. A., Tilladelse til at udsætte den mundtlige Del af Examen, naar han indstillede sig inden den Dag, da Examen afsluttedes.

— N. N., hos hvem der ved den skriftlige Del af den juridiske Examen for ustuderede i Sommeren 1886 var forefundet utilladte Hjælpemidler, blev ved Fakultetets Skrivelse af 14. Maj s. A. afvist fra Examen.

b. Examen for Tandlæger.

Ved Skrivelse af 24. Juni 1886 meddelte Ministeriet en paa St. Thomas bosat Tandlæge, N. N., Tilladelse til at indstille sig til Tandlægeexamen uden at have underkastet sig almindelig Forberedelses-Examen. Det lægevidenskabelige Fakultet havde anbefalet Andrageren til denne Dispensation med Bemærkning, at han var en Mand i en moden Alder og derhos havde paalidelige og fortrinlige Vidnesbyrd om almindelig Dannelse samt endelig i en Aarrække med vedkommende Autoriteters Tilladelse havde udøvet Tandlægepraxis i Vestindien.

— To Andragere her i Landet, der ansøgte om den samme Tilladelse, erholdt Afslag ved Ministeriets Skrivelser af 5. September 1885 og 4. Juni 1886.

IV. Videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket.

Paa Forslaget til Finanslov for 1886—87 blev Universitetets Udgiftskonto 3. a., Udgifter til Bibliotheket, foreslaaet forhøiet med et Beløb af 2000 Kr. I denne Anledning bemærkedes følgende:

I et med Konsistoriums Anbefaling modtaget Andragende havde Universitetsbibliothekaren henledet Opmærksomheden paa, at Literaturen i de forskjellige Videnskabsfag, idet disse mere og mere udsondrede sig i Specialiteter, Aar for Aar voxede ikke ubetydeligt, ligesom ogsaa Bøgerne samtidig dermed vare blevne dyrere, dels paa Grund af forhøjede Arbejdsomkostninger, dels paa Grund af den stadig rigere Udstyrelse med Afbildninger og lignende, især i naturhistoriske og medicinske Værker. Den forøgede Bogmasse krævede derhos større Udgifter til